

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 27 yanvar 2024-cü il №6 (2817) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Axşamdan əsməyə başlayan ilıq külək qarşıdakı günlərdə havanın kəskin soyuyacağına əlaməti. Uzaqdan ağ çalması Murov aydınlığıyla görünür. On illərin donmuş ümidlərinin buzu yavaş-yavaş əriməkdədir. Çoxdan arzu etdiyimiz gələcəyimizin bu möhtəşəm dağ silsiləsinin Cənub hissəsinə - Ağdərəyə getmək xəyallarımızı gerçəkləşdirib. General-mayor Bilal Çompuzova sonuncu əməliyyat tədbirlərindən sonra hərbi xidmətini düşməndən tamamilə azad edilmiş müqəddəs torpaqlarımızda davam etdirən əsgərlərlə görüşmək istəyimizi bildirəndə bizə məğrur döyüşçülərin görüşünə getməyə bələdçi zabit ayırır. Bununla da əsgərinə, döyüşçüsünə dəyər verən komandirdə bir ehtiram da duyuram. Bu, həm də Ali Baş Komandanın verdiyi döyüş əmrini vaxtında, məsuliyyətlə yerinə yetirən hərbi qulluqçularımızın Vətənə hərbi xidmətə sədaqətinə yüksək dəyərdir.

Əsgərin diqqət və qayğıya həmişə ehtiyacı olub. Bu qayğıyı, diqqəti gören əsgər Vətən yolunda komandirin verdiyi istənilən əmri tərəddüdsüz, vaxtında icra edir. Komandirlərin mənavi dəstəyini həmişə hiss edən əsgərlər 2020-ci il sentyabrın 27-də əks-hücum əməliyyatı kimi başlayan, 44 gün davam edən Vətən müharibəsi ilə yeni tarix yazdı. Otuz il əvvəl erməni silahlı dəstələrinin işğal etdiyi ərazilərimizdən bu illər ərzində bir addım da geri çəkilmək niyyəti olmayıb. Həmin ərazilərdə daha da möhkəmlənən düşmən sülh danışıqlarından yayınır, regionda mövcud status-kvonu saxlamaq istəyirdi, havadarlarının həm siyasi, həm də hərbi dəstəyindən bəhrələnərək güclənirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev qətiyyətlə demişdi ki, belə davam edərsə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü döyüşlərlə bərpa ediləcək. Bu ruhda döyüş hazırlığını artıran Azərbaycan əsgərinin bir məqsədi, bir amalı vardı: Torpaqları azad edərək Vətənin ərazi bütövlüyünü bərpa etmək. Bunun üçün Ali Baş Komandanın qarşıya qoyduğu missiyanı sədaqətlə yerinə yetirdi. Bu gün həmin ərazilərdə əsgərlər təlim-məşqlərini davam etdirirlər.

Tərtər şəhərindən üzü Qarabağa bir yol uzanır. Bu yol Ağdərəyə aparır. Mayor Fuad Rəhimov əraziyə kifayət qədər yaxşı bələddir. O, yolumuzun üzərindəki dağlardan, dərələrdən, ermənilərin viran qoyduğu şəhər və kəndlərin azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdən söz açır. Yol uzandıqca sağımızda, solumuzda yerlə-yeksan olunmuş kəndlərin, uçurulmuş evlərin divarlarını görürük. Bu kəndlərə girmək qəti qadağandır. Burada hər yer təhlükəlidir. Çünki on illər boyu düşmən bu ərazilərə mina basdırıb. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı bu ərazidə gərgin döyüşlər gedib. Düşmənin gücləndirilmiş sədləri olub. Hətta özündə mif də uydurmağı yaddan çıxarmayıb. Azərbaycan əsgərinin keçə bilməyəcəyini iddia etdiyi "Ohanyan səddi"nin qalıqları görünür. Dərin, adama boy verməyən səngərlərin olduğu dövr artıq tarixə gömülüb. Düşünürsən ki, atəşkəs dövründə bu səngərlərdə Azərbaycan əsgəri gecəgündüz keşik çəkib. Yerində sığınacaqları, blindajları döyüş ruhunun, qələbə ruhunun dayaq məntəqə-

Reportaj

Ağdərəyə yenidən günəş doğur!..

si bilib. Səngərlərə çəkilən əlaqə yolları döyüşçüləri döyüşlərə aparacaq yollar olmuşdu. Burada əsgərlərimiz həm də təlim keçib döyüş verdişlərini artırır. Bu səngərlərdən döyüşə atılmışdı Azərbaycan əsgəri. Neçə-neçə Poladların, Mirdamətlərin, Mübarizlərin formalaşdığı bu səngərlər o zaman düşmən üçün topdağıtmaz qalalar olmuşdu.

Tərtər-Ağdərə yolu asfalt olsa da, sürücü tez-tez əyləcdən istifadə etmək məcburiyyətindədir. Mərmilərin partlayışından, minaları basdırmaqdan asfalt da asfaltlıq qalmayıb. Vaxtilə keçə bilmədiyimiz təmas xəttini indi minik avtomobili ilə keçirik. Ermənilərin öydüyü "Ohanyan səddi"nin üzərində dayanıb onun necə qurulduğunu görürük. Burada ilk baxışda qeyri-adi heç nə yoxdu. 50 sm hündürlükdə 4-5 cərgə dəmir-beton dirəklər basdırılıb, araları sıx tikanlı məftillə toxunulub. Arxada ziqzaq səngərlər, ziqzaqların arası - minalar, müşahidə postları və s. Düşmən bir qədər arxada eyni qaydada ikinci, üçüncü sədd düzəldib ki, birinci səddi keçəndən sonra ikinci, üçüncü səddə müqavimət göstərərək döyüşü davam etdirdi.

Yolun sağında üzü Suqovuşana

çox da dərin olmayan enli dərə uzanır. Dərənin bir hissəsində yerləşən dağıdılmış kəndin yolunu-izini ot-alaq basıb. Uçurulmuş evlərin ağaran daş divarları ən ağır döyüşlərin getdiyinin nişanəsidir. Burada Birinci Qarabağ müharibəsi illərində gedən gərgin döyüşləri yaxşı xatırlayıram - o döyüşlərdə əsgər olmuşam. Bir neçə dəfə əldən-ələ keçən 3 nömrəli sovxozun indi ancaq adı qalıb. Sonuncu ağır döyüşlər 1994-cü ilin mayın əvvəllərində olmuşdu. O zaman düşmən var gücü ilə cəbhənin əsas istiqamətlərindən - Ağdam və Ağdərədən hücum edərək Tərtər şəhərini işğal etmək istəyirdi. Burada taborumuz düşmənin qarşısını qətiyyətlə alaraq onun irəliləməsinə imkan verməmişdi. Neçə-neçə igid oğlumuz qətiyyətlə, igidliklə döyüşərək erməni silahlılarını məhv etmiş, zirehli döyüş texnikalarını da vürmuşdü.

Mayın 8-də cəsur döyüşçü, bölmə komandirimiz leytenant Yaşar Rəhimov bu döyüşdə xüsusi fərqlənmişdi. O, düşmənin bir tankını qumbaraatla məhv etmiş, bölüklə axıra qədər döyüşmüşdü. Sonda düşmənin snayperindən yayına bilməmişdi. Döyüşlərdə göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə ölmündən sonra Azərbaycan Respubli-

kasının Prezidenti Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülmüşdü.

... "Post QAI" deyilən yere yaxınlaşırıq. Sovetlər dövründə burada böyük bir dövlət yol polisi postu vardı. Postun yanından sağa geniş asfalt yol uzanırdı. Bu yol Suqovuşan, Çaylı, Taliş və başqa kəndlərə gedirdi. İndi nə postdan, nə də o kəndlərə gedən yoldan əsər-əlamət qalıb. Qalan yalnız erməni vəhşiliyinin izləridir.

Qarşımızda "Gödəkburun", "Vişka" və "Qlobus" yüksəklikləri sıralanıb. Ağdərənin qaşına çatana qədər aşağıda şəhərin olduğunu hiss etməsən. Uzun aşağı şəhərə endikcə Ağdərə sanki qucaq açıb, bizi bağrına basacaq. Üç tərəfi dağlarla əhatə olunmuş məhəllələri təpələrin arxasında gizlədən bu şəhərin görkəmində bir miskinlik, küskünlük var. Müstəqillikdən sonra Azərbaycanın hər bir guşəsində baş verən yenilikdən, inkişafdan xəbərtutan Ağdərə demək istəyirdi ki, niyə mənə uzun illər yağdı tapdağı altında qoydunuz?!

Ağdərə şəhərinə girəndə ilk düşündüyüm yeni binaların ucaldığını, infrastrukturun təzələndiyinin, parkların, küçə və meydanların müasir görkəmə salınmaqla qeyri-adi bir mənzərə ilə qarşılaşacağımın fərqi idim. Xəyal etdiyim yox, məcburən qoyub getdiyimdən də bərabər Ağdərəyə gəlmişdim. Şəhərin girəcəyində Avtovağzal vardı. İndi o yoxdu. Gözüm yenilik axtarır, tapa bilmir. O zamankı yanacaq-doldurma məntəqəsi bərabər gündə idi. Soldakı birinci körpünü keçib şəhərin mərkəzinə doğru gedirik. Yalnız diqqətimi çəkən ikimətbəli rayon xəstəxanasının rənglənmiş fasadı olur. 1992-ci ilin birinci yarısından 1993-cü ilin ikinci yarısına qədər hərbi hospital burada yerləşib. Onunla üz-üzə texniki peşə məktəbi vardı. Taborumuzun arxa cəbhəsi burada idi. Ətrafdakı binalar da daxil, Ağdərə şəhərində yeni bir tikiliyə təsadüf etmədim. Otuz il əvvəl gördüyüm icra hakimiyyətinin binası, fərdi yaşayış evləri, həyat-bacalarda da heç bir yenilik görmək mümkün deyildi. Şəhər hələ də sovet dövrünün təsirindən çıxıb bilməyib.

Zamanında Azərbaycanın ərazisinə görə Ağdərə ən böyük rayonlarımızdan biri idi. Burada üzümçülük daha geniş inkişaf etmişdi. Qarabağda erməni separatizmi baş qaldırdandan sonra bəzi rayonlarımız kimi, Ağdərə də erməni işğalına məruz qaldı. Otuz ildən artıq erməni əsarətində olan Ağdərə rayonu Azərbaycan Ordusunun Qarabağda keçirdiyi lokal əməliyyat tədbirlərindən sonra azad edildi. İşğalçı Ermənistan ordusu tərəfindən rayonun ərazisi minalandırdığı üçün sakinlərin bura köçürülməsi təxirə salınıb. Minalardan və digər partlayıcı qurğulardan ərazilər təmizləndikdən sonra həyat öz axarına düşəcək. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı regional sosial-iqtisadi inkişafı proqramı Ağdərə şəhərinə də yeni nəfəs gətirəcək, günəş yenidən doğacaq...

Ağdərə, otuz ilin o üzündə qalmış döyüş xatirələrimin ünvanı.

Döndüm sənə, yenidən döndüm, Ağdərəmiz!

"Azərbaycan Ordusu"

Hərbi hissələrdə yeni tədris dövrünə hazırlıq prosesi yoxlanılıb

Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev yeni tədris dövrünə hazırlıq prosesinin gedişini yoxlayıb.

Məruzə olunub ki, hazırlıq

prosesi ilə əlaqədar hərbi hissələrdə sıra baxışları keçirilir, bölmələrdə və təlim şəhərciklərində maddi-texniki və tədris bazası təkmilləşdirilir, döyüş texnikası və silahların sazılığı,

eləcə də təchizatın varlığı yoxlanılır.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, general-polkovnik Kərim Vəliyev "Gizir hazırlığı kursu"nun gedişi ilə də maraqlanıb.

Bildirilib ki, keçirilən məşğələlərdə əsas diqqət kursantların bilik və bacarıqlarının daha da artırılması, ordumuzun arsenalında olan müasir silah, texnika, habelə digər döyüş vasitələrinin düzgün istismarı və effektiv tətbiqi qaydalarının öyrədilməsinə yönəldilib.

Hərbi hissələrdə şəxsi heyətlə görüşən general-polkovnik Kərim Vəliyev onların döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığını yüksək qiymətləndirib, hərbi qulluqçulara yeni tədris dövründə uğurlar arzulayıb.

Müdafiə naziri general-pol-

kovnik Zakir Həsənovun yeni tədris dövrünün başlanması ilə əlaqədar tələb və göstərişlərini şəxsi heyətə çatdıran Baş Qərargah rəisi döyüş və

fiziki hazırlıq üzrə tədbirlərin effektiv təşkili, eləcə də hərbi qulluqçuların peşəkarlığının daha da artırılmasına dair tapşırıqlar verib.

7 fevral 2024-cü ildə Azərbaycan Respublikasında növbədənəkar Prezident seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı hərbi hissədə müşavirə keçirildi. Müşavirədə birlik komandirinin göstərişinə əsasən, hərbi hissələrdə yaradılacaq seçki məntəqələrinin yerləri ilə bağlı müzakirələr aparıldı.

Polkovnik İdris Məhərrəmov bildirdi ki, 30 ilə yaxın erməni silahlı birləşmələrinin işğalı altında qalan ərazilərimiz azad edildikdən sonra orada ilk dəfə olaraq seçki məntəqələri qurulacaq. Xankəndidə, Xocalıda, Əsgəranda,

Ağdamda və Ağdərədə Azərbaycan əsgəri Azərbaycanın parlaq gələcəyinə səs verəcək. Hər yerdə olduğu kimi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə də hərbiçilərin azad və demokratik şəraitdə səs ver-

Hərbi hissədə növbədənəkar Prezident seçkiləri ilə bağlı müşavirə keçirildi

məsi təşkil olunacaq. Hər bir hərbi qulluqçunun fevralın 7-si seçki məntəqəsinə gələrək arzu etdiyi namizədə səs verməsi üçün müvafiq şərait yaradılmışdır.

Polkovnik İdris Məhərrə-

mov hərbi hissələrdə Prezident seçkilərinin yüksək səviyyədə keçirilməsinin təşkili üçün seçilmiş zabidlərə təhkim olunduqları dairələrə getməyi yaradılacaq məntəqələrə lazım olan avadanlıqların

alınmasını, orada müşahidəçilərin və media nümayəndələrinin də iştirakının təmin edilməsi məqsədilə hazırlıqların görülməsinə göstəriş verdi.

Səs verəcək hərbi qulluqçuların siyahılarının dəqiqləşdirilməsi, onların harada və hansı məntəqədə səs verəcəyi barədə məlumatlandırmanın da vacibliyini qeyd etdi.

Müşavirədə seçkilərə cəlb olunan hərbi qulluqçulara müvafiq tövsiyələr verilərək ölkəmizin tarixində baş verəcək bu mühüm hadisənin mü-təşəkkil şəkildə başa çatması üçün lazım olan bütün işlərin görülməsi də tövsiyə edildi.

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Yeni tədris dövrünə hazırlıq prosesi davam edir

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi 2024-cü ilin hazırlıq planına uyğun olaraq, Azərbaycan Ordusunun qoşun növləri, birlik, birləşmə və hərbi hissələrində yeni tədris dövrünə hazırlıq prosesi davam edir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, yeni tədris dövrünə hazırlıq prosesi ilə əlaqədar hərbi hissələrdə sıra baxışları keçirilir, maddi-tədris bazaları, təlim şəhərcikləri, döyüş texnikası və silahlar, eləcə də şəxsi he-

yətini təchizatı yoxlanılır. Bundan başqa, rəhbəredici və digər normativ sənədlərin

tələblərin icrası, tədris vəsaitlərinin mövcudluğu və tətbiqi yoxlanılır.

Tibb İdarəsində təlim-metodiki toplanış keçirilib

Cari ilin hazırlıq planına uyğun olaraq, Müdafiə Nazirliyinin Tibb İdarəsində təlim-metodiki toplanış keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, toplanışda tibbi hərbi hissə və müəssisələrinin komandirləri (reisleri), qoşun (qüvvə) növlərinin tibb xidməti reisleri və Müdafiə Nazirliyinin baş tibb mütəxəssisləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Hey-

dər Əliyevin, Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Dövlət Himni səsləndirilib.

Toplanışda Azərbaycan Ordusunda tibb sahəsində görülən işlər barədə ətraflı məruzələr dinlənilib.

Həmçinin müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun hərbi tibb müəssi-

sələrində ixtisaslı tibb işçiləri tərəfindən hərbi qulluqçulara tibbi yardımın keyfiyyətli göstərilməsi, eləcə də şəxsi heyət arasında xəstəliklərin yayılmasının vaxtında qarşısının alınması məqsədilə mütemadi olaraq profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı tapşırıqları iştirakçıların diqqətinə bir daha çatdırılıb.

Sonda hərbi tibb sahəsi üzrə mövzulara dair ətraflı müzakirələr aparılıb.

Prezident təqaüdçüsü Fatma Səttarova 102 yaşını qeyd edib

Yanvarın 25-də Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri, İkinci Dünya müharibəsi veteranı, Prezident təqaüdçüsü Fatma Səttarova 102 yaşını qeyd edib.

Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzindən (RİMM) AZƏRTAC-a bildirilib ki, Bakıdakı Rus evinin rəhbəri İrek Zinnurovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Fatma Səttarovanı doğum günü münasibətilə təbrik edib və sovet qoşunları tərəfindən Leningradın faşist blokadasından tam azad edilməsinin 80-ci ildönümü ərəfəsində ona çiçək dəstələri və xatirə hədiyyələri təqdim edib.

Görüş əsnasında Fatma Səttarova qonaqlara rəhbərlik etdiyi təşkilatın fəaliyyəti barədə məlumat verib, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin ona hədiyyə etdiyi qol saatını göstərib.

Hərbi qulluqçumuz Çin Hərbi Akademiyasını fərqlənmə ilə bitirib

Çinin Nankin şəhərində yerləşən Çin Xalq Azadlıq Ordusunun Quru Qoşunları Akademiyasının "Orta Komanda Kursu"nun növbəti buraxılış mərasimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, Azərbaycan Ordusunun zabiti polkovnik-leytenant Elxan Fərzəliyev akademiyayı fərqlənmə ilə bitirərək qırmızı diploma və əlaçı döş nişanına layiq görüldü.

Qeyd edək ki, bu il ali hərbi təhsil müəssisəsində 55 ölkədən 73 xarici hərbi qulluqçu təhsil alıb.

Yanvarın 26-da Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi İdarəetmə İnstitutunda Əməliyyat-taktiki fakültənin təkmilləşdirmə kursunun növbəti buraxılışına həsr olunan mərasim keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, mərasimdə əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Hərbi İdarəetmə Institutunun rektoru, milli təhlükəsizlik və hərbi elmlər doktoru, professor, polkovnik Bəbir Quliyev kursu müvəffəqiyyətlə bitirən zabitləri müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti adından təbrik edib, onlara gələcək xidmətlərində uğurlar və yeni nailiyyətlər arzulayıb.

Əməliyyat-taktiki fakültənin dinləyicilərinin növbəti buraxılış mərasimi keçirilib

Ali Baş Komandanın göstərdiyi əsasən, ordu sıralarında xidmət edən hərbi qulluqçuların peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi və döyüş qabiliyyətinin artırılması istiqamətində görülən işlər və

bu cür kursların əhəmiyyəti xüsusı vurğulanıb.

Çıxış edən məzunlar öz növbələrində Müdafiə Nazirliyinin və Milli Müdafiə Universitetinin rəhbərliyinə, professor-müəllim heyətinə bütün dinləyicilər adından dərin minnətdarlıqlarını bildirib, kurs müddətində əldə etdikləri bilik və bacarıqları tabelikdə olan şəxsi heyətin döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıqlarının artırılmasında tətbiq ediləcəklərinə söz veriblər.

Sonra Əməliyyat-taktiki fakültənin məzunlarına fəxri fərman və sertifikatlar təqdim olunub.

Gənc zabitlərimiz

Xarıbülbülünə qovuşan Vətən bağı al-əlvandır

nə artırdı. Ailə ağsaqqalları bir yerə toplaşdıqda hər mövzuda söhbət edərkən hərbi xidməti "kişilik məktəbi" adlandırırdılar, - deyərək bir qədər fikrə daldı.

Qısa müddət sonra yaddaşında canlanan yeni xatirələri tezədən qısa şəkildə nəql etməyə başladı. "2003-cü ildə doğulub boya-başa çatdığım Qazax rayonunun Qaymaqlı kəndində orta məktəbi bitirib, Qazax Müəllimlər İnstitutunun filologiya fakültəsinə qəbul oldum. Burada təhsilimi başa vurduqdan sonra 2007-ci ildə hər dəfə haqqında xoş fikirlər səsləndirilən hərbi xidmətə

yollandım. Burada görüb öyrəndiklərim mənə böyük həyat dərsi olmuşdu. Artıq böyüklərin ağız dolusu danışdığı hərbi xidmətin sirlərinə mən də yavaş-yavaş yiyələnirdim. 2008-ci ildə hərbi xidmətimi tamamlayıb orta məktəbdə müəllim kimi işləməyə başladım. Ancaq qəlbimdə olan hərbi sevgisi məni rahat buraxmır, tez-tez düşünməyə vadar edirdi. Artıq qərarımda qəti idim - mən zabit olacağam. Belə də etdim... Bir müddət keçdikdən sonra "Ehtiyat zabit hazırlığı kursu"nu başa vurub "N" hərbi hissəsinə təyinat aldım.

Təhsil xatirələri bitdikdən sonra baş leytenant Novruz Vəliyevin döyüş təəssüratlarından danışdım. O, Ali Baş Komandanın döyüş əmrinə uyğun olaraq, Vətən müharibəsi başlayanda döyüşənlərin sırasında olub. Ağdam istiqamətindən döyüşlərə başlayan Novruz Vəliyev verilən tapşırıqları müvəffəqiyyətlə icra edib. Döyüşlər bitdikdən sonra Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin müvafiq Sərəncamına uyğun olaraq, "Ağdamın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif olunub.

Zabit söhbətimizi yekunlaşdırarkən bir əlavə də etdi: - Döyüşlərdən sonra doğma torpaqlarına geri qayıdan əhalinin duyğu dolu anlarını, hekayələrini izləmək hər birimizin könlünə toxunmağı bacarır. Bu yaxınlarda izlədiyim bir görüntü mənə olduqca xoş təsir etdi. Nənəsi doğma yurdlarından köçkün düşməzdən qabaq çəmənlərdə tək qalan armud ağacını nəvəsinə tapşırır. 30 ilə yaxın zaman keçdikdən sonra yenidən yurduna qayıdan nəvə tək qalmış bu yadigar ağacı öpüb qucaqlayaraq onunla söhbət edir. Gözləri dolan sakin "armud, sən də mənim kimi qocalmısan", - deyib, budaqlarına əl gəzdirir. Həmin görüntüləri izlədikcə anlayırıq ki, bu söhbət nəvənin nənə ilə, yurdla, dəyərləri ilə olan söhbəti, bəlkə də naləsidi. Uzun müddət Vətən bağının rəngarəngliyi Xarıbülbülsüz solub payıza çevrilmişdi. İndi Xarıbülbülünə qovuşan Vətən bağı yenidən al-əlvandır.

Hüsniyyə NƏSİROVA
"Azərbaycan Ordusu"

Lənkəranda görkəmli sərkərdə Həzi Aslanovun xatirəsi anılıb

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Müdafiə Nazirliyinin rəsmiləri, müharibə veteranları, hərbi qulluqçular, ictimaiyyət nümayəndələri, eləcə də əfsanəvi sərkərdənin ailə üzvləri Lənkəran şəhərindəki Həzi Aslanov adına Xatirə

na həsr olunmuş təntənəli mərasimdə demişdi: "Həzi Aslanov öz qəhrəmanlıq, cəsur və nümunələri ilə Azərbaycan xalqını dünyada tanıtmış bir şəxsiyyətdir. Həzi Aslanov bizim üçün daim əziz olub və gələcək nəsillər üçün də əziz

Müdafiə Nazirliyi və Lənkəran-Astara Regional Mədəniyyət İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə görkəmli hərbi xadim, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, tank qoşunları qvardiya general-mayoru Həzi Aslanovun xatirəsinə həsr olunan tədbir keçirilib.

ları olan tankçılarımız da "Hər birimiz Həziyə, hər bir əmrə hazırıq!" deyib döyüş meydanlarına atılaraq Zəfər dastanı yazdılar.

Tədbir iştirakçıları, eyni zamanda, Həzi Aslanovun ev muzeyini ziyarət ediblər. Həzi Aslanovun 114 il əvvəl dünyaya göz açdığı indiki muzeyin geniş ekspozisiya salonlarında nümayiş etdirilən hər bir xatirə əşyası və digər eksponatlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Nəvə Həzi Aslanov ata və əmisindən, nənəsi Xavər xanımdan əşitdiklərini bir daha xatırlayıb, Ulu Öndər Heydər

Əlimərdan Əliyev, şəhid Milli Qəhrəman Əsgər Əliyevin çıxış edərək ölkəmizdə atababaların qəhrəmanlıq ənənə-

rə parkını ziyarət edib, unudulmaz qəhrəmanın abidəsi önünə əkil qoyub, qərənfillər düzüb və xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Həzi Aslanov haqqında bir neçə kitabın və səhnə əsərinin müəllifi Əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdüçüsü polkovnik Abdulla Qurbani qəhrəmanın həyat və şanlı döyüş yolu barədə ətraflı məlumat verib.

Qeyd edilib ki, Həzi Aslanov Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin yüksək dəyər verdiyi sevimli qəhrəmanlardandır. Ulu Öndər hələ otuz il öncə indiki Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində Həzi Aslanovun abidəsinin açılışı

olacaqdır. Həzi Aslanovun həyat yolu, qəhrəmanlığı, ikinci Dünya müharibəsində xidmətləri bütün Azərbaycan gəncləri üçün nümunədir".

Nəzərə çatdırılıb ki, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün başladığı Vətən müharibəsində bir neçə ay öncə Azərbaycan Prezidenti Həzi Aslanovun 110 illiyi ilə bağlı Sərəncam verməsi heç də təsadüfi deyildi. Bu Sərəncam Azərbaycan əsgərini işğal altında olan torpaqları azad etmək üçün hər an müqəddəs savşalara hazır olmağa çağırırdı. Vətən müharibəsində digər qoşun növlərində xidmət edən hərbi qulluqçularımız kimi Həzi Aslanovun davamçı-

Əliyevlə görüşlərini yada salıb. Lənkəran şəhər Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri

atası Ələkbər Əliyev, hüquq elmləri doktoru, professor İbrahim Quliyev, hərbi qulluqçu Rüstəm Əliyev və başqaları

lərinin uğurla davam etdirilməsindən, qazılan böyük Qələbədə, Xankəndi şəhərində keçirilən möhtəşəm hərbi paradın, Azərbaycan Ordusunun rəşadətindən, ordu ilə xalqın birliyindən, həmrəyliyindən, hərbi tariximizin təbliği məqsədilə həyat keçirilən tədbirlərdən bəhs ediblər.

Tədbirdə Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin hazırladığı "Həzilər yurdunun qəhrəmanları" və Lənkəran şəhər musiqi məktəbinin təqdim etdiyi musiqi kompozisiyası maraqla qarşılanıb.

Əməkdar artist polkovnik-leytenant Cahangir Qurbanovun ifa etdiyi "Böyük Zəfər" marşı ilə mərasim başa çatıb.

Günümüzdə rabitə əlaqəsi müqayisəyəgəlməz dərəcədə vacib bir məfhum, zəruri sistemdir. Yaxınlarımızla yerindən, vaxtından asılı olmayaraq qurulan rabitə əlaqəsi iki və daha çox fərd arasında qurulan körpüyə çevrilir, onları bir-birinə ruhən yaxınlaşdırır. Birmənalıdır ki, gündəlik həyatımızda rabitə bizim üçün nə qədər önəmlidir, hər sahəsində rabitənin önəmi ondan daha çoxdur. Savaş zamanı əməliyyatın təşkili öncə planlaşdırılmadan başlayırsa, onun idarə olunması rabitə ilə davam etdirilir. Məlumdur ki, rabitə təminatının düzgün səviyyədə, (dayanıqlı, keyfiyyətli, etibarlı, operativ, fasiləsiz) şəkildə təşkil olunması döyüş meydanında insan itkisi riskini azaldır, hətta sifərə endirir. Tarixi torpaqlarımızın azad olunmasında təcrübəli rabitəçilərimizin üzərinə məsuliyyətli və ağır tapşırıqlar qoyulmuşdu ki, igid

Nümunəvi xidmət

Hər bir Vətən övladının borcu Vətənin keşiyində layiqincə dayanmaqdır

hərbçilərimiz bu işin də öhdəsindən layiqincə və ləyaqətlə gəlməyi bacardılar. Qoşun növləri, habelə bölmələr və qərargahlar arasında əlaqənin qurulmasında, döyüş fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılmasında, düşmən qüvvələri haqqında zəruri məlumatların (yerləşdiyi koordinasiya, təşkil olunduğu bölmələrin növü və s.) ötürülməsində cəsur rabitəçilərimizin ötürdüyü məlumatlardan maksimum istifadə olundu və qazılan qələbələrdə onlar da mühüm pay sahibi oldular.

"N" hərbi hissəsinin rabitə qovşağında döyüş növbətçiliyini təşkil edən əsgər Musa Paşayevlə həmsöhbət olduq. "Məlumdur ki, rabitə bölmələrinin üzərinə prekonflikt, kon-

flikt, postkonflikt dövründə məsuliyyətli vəzifələr düşür. Bölmələr və qərargahlar arasında koordinasiyanı təmin etməklə əməliyyatın idarə

olunması, gündəlik zəruri məlumatların əldə edilməsi və ya aidiyyəti üzrə ötürülməsi, operativliyin təmin edilməsi və planlaşdırılmış hərbi fəaliyyətlərin icrasında etibarlı, dayanıqlı, fasiləsiz və operativ rabitə əlaqəsinin olması şərtidir. Təcrübəli komandirlərim tərəfindən keçirilən dərslərdə bu ixtisasın nəzəri və praktiki biliklərini dərinlən mənimsəmişəm. Məşğələlərdə bizə təhkim olunmuş rabitə vasitələrindən istifadə, təbiiqlərin ardıcılığı, tezliklərin qurulması, yaranan nasazlığın aradan qaldırılması, komandaların qəbul edilməsi və ötürülməsi üzrə zəruri bilikləri yaxşı öyrənmişəm. Hərb sahəsinin hər ixtisası kimi, rabitə ixtisası da öz spesifikliyi, məsuliyyəti

və vacibliyi ilə seçilir. Bu ixtisas çoxşaxəli olduğu qədər də maraqlıdır. Rabitə sahəsində məxfilik və təhlükəsizlik də xüsusi diqqət yetirilməli məsələlərdir. Bölmələrarası rabitənin düzgün qurulması üçün zəruri tapşırıq və məlumatların dəqiq öyrənilməsi və aidiyyəti üzrə çatdırılması üçün rabitə xidmətinin operativ, etibarlı və düzgün təşkil edilməsi vacibdir. Bunun üçün də komandirlərim tərəfindən verilən tapşırıqları həvəslə yerinə yetirirəm. Nümunəvi xidmətimlə həm valideynlərimin, həm də komandirlərimin mənə olan ümidlərini layiqincə doğrultmağa çalışıram. Hər bir Vətən övladının borcu Vətən keşiyində layiqincə dayanmaqdır. Bu gün müqəddəs vəzifənin icraçısı olan bizlər Vətənə övladlıq borcunuzu ödəyirik".

Kapitan
Fuad CƏFƏROV
"Azərbaycan Ordusu"

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun müvafiq qərarına əsasən, hərbi hissələrdə günün nizam qaydalarına uyğun olaraq ictimai-siyasi hazırlıq dərsləri keçirilir. Keçirilən bu dərslər şəxsi heyətdə yüksək döyüş hazırlığının saxlanılmasında, döyüş tapşırıqlarının məsuliyyətlə yerinə yetirilməsində, hüquq qaydanın və hərbi intizamın möhkəmlənməsində şəxsi məsuliyyət hissəsinin yüksəldilməsinə yönəldilir.

"N" hərbi hissəsində olduğumuz zaman baş leytenant Kənan Rzayevin keçirdiyi ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin gedişatı ilə tanış olduq. Dərs prosesi yekunlaşdıqdan sonra zabite yaxınlaşdıq və həmsöhbət olduq. İctimai-siyasi hazırlıq dərslərinin məqsədindən danışan qrup rəhbəri dedi:

- Bu dərslərin məqsədi ilk öncə Azərbaycan dövlətçiliyi, müstəqillik uğrunda mübarizəni və ordu quruculuğu tarixini, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərini, hərbi ənənələrini, Vətən uğrunda gedən döyüşlərdə göstərilmiş qəhrəmanlıq nümunələrini təbliğ etməkdir. Sonra regionda yaranmış hərbi-siyasi vəziyyət, dövlət rəhbərliyinin Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyini təmin etmək, müdafiə qüdrətini yüksəltmək üçün apardığı daxili və xarici siyasət barədə dinləyicilərə ardıcıl, məqsədyönlü, sistemli biliklər verməkdir. Həmçinin şəxsi heyətin şüurunda Vətənə və Azərbaycan xalqına hədsiz məhəbbət, Müzəffər Ali Baş Komandanına və Hərbi Ənda Sədaqət, dövlətin və xalqın mənafeyinin müdafiə edilməsini, dövlətçiliyin qorunub saxlanılmasında digər hərbi qulluqçulara örnək olmaq, Azərbaycan tarixinin, əcdadlarımızın və adət-ənənələrinin layiqli davamçısı və azərbay-

İctimai-siyasi hazırlıq

Şəxsi heyətin döyüş hazırlığının yüksək səviyyədə saxlanılmasında ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin əhəmiyyəti böyükdür

cançılıq, vətənpərvərlik, dini tolerantlıq ruhunda, nizamnamələrin tələblərinə, komandirlərin əmrinə sözsüz tabe olmaq, hərbi borcun şüurlu yerinə yetirilməsini və Vətən müdafiəçilərində yüksək mənəvi döyüş ruhunu tərbiyə etmək, onları mənəvi-psixoloji hazırlığını təkmilləşməsinə istənilən şəraitdə döyüş tapşırığını yerinə yetirmə əzminin yüksək səviyyədə saxlanılmasına yönəltmək, öz vəzifə borcunu yerinə yetirməyə səfərbər etməkdir.

Beləliklə, biz də üzərimizə düşən vəzifə borcunu layiqincə yerinə yetirməyə çalışırıq. Şəxsi heyətə döyüş, atəş və fiziki hazırlıqla yanaşı, ictimai-siyasi hazırlıq dərslərini keçərək onları hətərəfli hazırlıqlı və peşəkar döyüşçü kimi yetişdiririk. Bütün bunların nəticəsidir ki, şəxsi heyət qarşıya qoyulan istənilən tapşırıqları asanlıqla icra etməyə hər an hazır və qadirdir. Rəşadətli Azərbaycan Ordusunun son illər həyata keçirdiyi

döyüş əməliyyatları bunun bariz nümunəsidir. Məğrur oğullarımızın hünəri, gücü, qüdrəti, qorxmazlığı və cəsəreti sayəsində illərdir işğalda qalan tarixi torpaqlarımız azad olunaraq, gerçək sahibinə qovuşdu.

Ordu sıralarına Yevlax rayonundan çağırılan əsgər Rəşad Səlimov bildirdi ki, keçirilən dərslər sayəsində onlar hərbi tariximizi, milli-mənəvi dəyərlərimizi, torpaqlarımızın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda xüsusi qəhrəmanlıq nümayiş etdirən məğrur oğullarımızın həyat və döyüş yollarını hər birimizə örnək bilir.

Daha sonra R.Səlimov komandanlıq tərəfindən onlar üçün yaradılan şəraitdən söz açdı. Dedi ki, bütün sosial-məişət şəraitimiz olduqca yüksək səviyyədədir. İsti və müasir çarpayılarla təchiz olunmuş yataqxanalarımız, fiziki hazırlı-

ğımızı daim yüksək səviyyədə saxlamağımız üçün inşa edilən idman şəhərciyimiz, öz ixtisasımızı daha dərinləndirən öyrənməyimiz üçün yaradılan mühəndis şəhərciyi, asudə vaxtlarımızı səmərəli keçirməyimiz üçün bütün standartlara cavab verən ideoloji otağımız xidmətimizi daha yaxşı etməyimizə zəmin yaradır. Bunlarla yanaşı, komandirlərimiz də hər zaman qayğımıza qalır, yaranan istənilən problemlərimizi anında həll edirlər. Göstərilən bu cür diqqət və qayğının qarşısında üzərimizə düşən yeganə vəzifə xidmətimizi düzgün təşkil edib, ana Vətənimizə olan övdlüq borcumuzu layiqincə yerinə yetirməkdir. Hər birimiz inanırıq ki, bizlərə göstərilən bu etimadı doğruldaq, Azərbaycan əsgəri adına layiq olacağıq.

Digər həmsöhbətim İsmayıl rayonundan hərbi xidmətə çağırılan əsgər İlham Əliyev oldu. O da əsgər yoldaşının sözlərinə qoşularaq sosial-məişət şəraitlərindən və ictimai-siyasi hazırlıq dərslərindən qaydalarından danışdı. Əlavə olaraq, rəşadətli Azərbaycan Ordusunda xidmət etməyin şərəf və qürurundan danışdı.

"Məktəb illərində müəllimlərimizdən erməni vandallarının xalqımızın başına açdığı əzab-əziyyətləri dinlədikcə, çəkilən fətyələri gördükcə qəzəbim və nifrətim gündəngünə daha da artırdı. Buna görə də məktəbi bitirib əsgər olmaq, xalqımızın qisasını alanlardan olmaq istəyirdim. Yalnız mən şagird olduğum dövrdə rəşadətli ordumuz Müzəffər Ali Baş Komanda-

nın əmri ilə əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Düzdür, həmin an pis oldum ki, döyüşlərə qatıla bilmədim. Digər tərəfdən isə sevincimin həddi-hüdudu yox idi. Hər gün xəbərləri izləyir, Müzəffər Ali Baş Komandanımızın çıxışlarını dinləyirdim. Ordumuz irəlilədikcə fərəhlənirdim. Xalqımız ordumuza hər tərəfli dəstək olub qələbəsinə inanırdı. Cəmi 44 gün ərzində şəhidlərimizin və bütün soydaşlarımızın qisası alınaraq, tarixi ədalət bərqərar oldu. Bununla da ordumuz hər tariximizə şanlı qələbəmizi qızıl hərflərlə yazdı. Bu gün qalib Azərbaycan Ordusunun əsgəri olduğum üçün qürur duyuram. Məğrur döyüşçülərimizin şücaəti və şəhidlərimizin qəhrəmanlığı sayəsində azad edilən torpaqlarımızı müdafiə etmək hər birimizin başlıca və müqəddəs borcudur. İnanırıq ki, bu məsuliyyətli və şərəfli vəzifənin öhdəsindən layiqincə gələcəyik".

Əsgərlər Hacıbala Abbasov, Bayram Qafarov, Nihat Abbasov, Yadiqar Hacıyev və digərləri ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin mahiyyətindən, keçirilməsindən və bu dərsə xüsusi önəm verildiyindən, onlara göstərilən diqqət və qayğıdan, sosial-məişət şəraitlərindən, peşəkar komandirlərinin onlara bəslədiyi rəğbətdən və həvəslə keçirdiyi xoş günlərdən danışdılar.

**Kapitan
Orxan HÜSEYNLİ,
foto
çavuş**

**Namiq PƏNAHOVUNDUR
"Azərbaycan Ordusu"**

"N" hərbi hissəsində bölmə komandiri kapitan Mehman Gülümcanlının rəhbərliyi altında keçirilən sıra hazırlığı məşğələsinin şahidi olduq. Sıra hazırlığının fənn və üsullarını öyrənən əsgərlərin ayaq səsləri hər kəsin diqqətini özündə cəmləyirdi. Gənclərin ayağını eyni anda yerə vurmasından yaranan səs dalğası və verilən komandalara cəld yerinə yetirərək nizamlı şəkildə sağa-sola, geriye dönmələri xoş ovqat aşılayırdı. Əlbəttə, belə vətənpərvər, igid oğulların qarşısında heç bir düşmən tab gətirə bilməz.

Kapitan Mehman Gülümcanlının kifayət qədər bacarıqlı və savadlı olduğu, seçdiyi peşəyə ürəkdən bağlılığı ilə məşğələnin gedişatını izlədikcə hiss olunurdu. Müşahidələr də onu göstərdi ki, məşğələlər səmərəli keçir. Mövcud əyani vasitələrdən, tədris imkanlarından yararlanıb bəhrələnən məşğələ rəhbəri dərs prosesində əsgərlərə hərbi bilikləri hətərəfli öyrətməyə çalışır. Əsas məqsəd şəxsi heyətdə döyüş vərdişlərini aşıllamaq və ruh yüksəkliyi yaratmaqdır. Məşğələnin rəhbəri kapitan Mehman Gülümcanlı bildirdi ki, hərbi peşənin ən mühüm və vacib şərtlərindən biri intizamdır ki, bu da sıradan başlayır. "Hər gün məşğələyə başlamazdan əvvəl bu sıralarda Vətən uğrunda canlarından keçən

Sıra hazırlığı

Əsgəri xidmət sıradan başlayır

qəhrəman oğullarımızın igidliklərindən və sıranın müqəddəsliyindən danışırıq. 44 gün ərzində doğma Qarabağımızı öz canı bahasına azad edən oğulların hər biri nə vaxtsa sıradan durub və sıranın müqəddəsliyinin bariz nümunəsinə çevrilib. Sıra hazırlığı məşğələsində şəxsi heyətə hərbi qulluqçuların silahsız və silahla sıra hərəkətləri və yerləşmə, bölmə və hissələrin piyada və nəqliyyat vasitələrində sıraları, əsgəri salamlama qaydaları, sıra baxışının keçirilməsi, hərbi qulluqçuların düzülüşdən qabaq və sırada vəzifə borcları, sıra hazırlığına olan tələbləri, habelə yerdəyişmə qaydaları öyrədilir. Bugünkü məşğələmizdə əsgəri salamlama, reysə yaxınlaşma, hərəkətdə dönmələr və digər sıra elementləri aşıllanır. Sıradan dayanan hər kəs verilən tapşırıqları uğurla yerinə yetirir".

Əsgər Rəhim Aslanov ilə söhbətəşdim. "Əsgəri xidmət keçməklə müharibədən sonra belə Vətənimizin keşiyində durmalıyıq. Hamımız bilir ki, düşmən öz hiyləgərliyi ilə hər an tərribata əl ata bilər, ona görə də biz hər zaman ayıq-

sayıq xidmət aparmalıyıq, komandirlərimizin verdiyi tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməliyik, ən əsası da təzə gələn əsgərlərə nümunə olaraq bunların hamısını aşıllamalıyıq", - Rəhim dedi.

Əsgər Emil Adilov da sıra hazırlığından söz açaraq dedi: "Bizə Vətənin keşiyində dayanmaq kimi müqəddəs vəzifə tapşırılıb. Bu vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmək üçün keçirilən məşğələlərdə fəal iştirak edir, verilən əmr və tapşırıqları vaxtında yerinə yetirir, peşəkar komandirlərimizin nəzarəti altında hərbin sirlərinə dərinləndiririk və hər zaman intizamlı əsgər olmağa çalışırıq. Döyüş, atəş, fiziki və sıra hazırlıqlarını, silahlardan istifadə etməyi, döyüş bacarıqlarını öyrənirik. Keçirilən dərslər nəticəsində bilik və bacarıqlarımız yüksək səviyyədədir. Döyüş ruhumuz yüksəkdir".

Əsgər Tural Paşayev də ordu sıralarında xidmət etdiyindən qürur duyduğunu bildirdi: "Əsgər olmaq hər birimizin uşaqlıq arzusudur. Mənim üçün hərbi formanı geyinib, qürur mənbəyimiz olan ordumuzun sıralarında dayanmaqdan böyük sevinc ola bilməz. Günlər keçdikcə təcürbəli əsgər kimi formalaşır, yeni döyüş vərdişlərinə yiyələnirik. Bu gün sıra meydanında öyrədilən elementlər mənim Azərbaycan Ordusuna layiq olan bir əsgər kimi

formalaşmağında bir vasitədir. Xidmətdə hər şey məhz sıra hazırlığından başlayır. Fəxr edirəm ki, torpaqlarımız uğrunda şəhid olan oğullarımızın durduğu həmin o sıralardan birində durmuşam. Bu, məni tərxis olunduqdan sonra belə ordu sıralarında qalmağa vələhləndirir".

Əsgər Məhəmməd Qəribov Vətən keşikçisi olduğundan qürur duyduğunu dedi: "Hərbi xidmətə gəldiyim ilk gündən çalışmışam ki, hərbi bilik və bacarıqları yüksək səviyyədə öyrənirəm. Komandirlərimiz sağ olsunlar ki, bizə hərbi bilikləri öyrədirlər. Dərslərdə öyrəndiyimiz biliklər gələcəkdə Azərbaycan Respublikasının adına layiq bir vətəndaş olmağımın da qərantıdır".

Əsgərlərdən Hikmət Əsədov, Mətin Nuri və başqaları da öz vəzifələrinin öhdəsindən layiqincə gəldiklərini, Vətənə sədaqətlə xidmət etdiklərini bildirdilər.

Əsgərlərin hər birinin ürəyində sonsuz Vətən sevgisi olduğunu hiss etdim. Hər biri xidməti ilə sübut edir ki, Azərbaycan əsgəri vətənpərvər, qorxmaz və cəsurdur. Vətən uğrunda hər an döyüşə atılmağa hazırdır.

**Baş leytenant
Elvin VƏTƏNDUST,
foto
çavuş**
**Namiq PƏNAHOVUNDUR
"Azərbaycan Ordusu"**

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərslərinin qrup rəhbərinə kömək)

Suallar:

1. Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının və təcavüzünün formalaşması tarixi.

2. XX əsrin axırlarında erməni separatçılığı. Ermənistan-Azərbaycan münafiqəsinin yaranma tarixi.

Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının və təcavüzünün formalaşması tarixi

Şərqlə Qərbin, Avropa ilə Asiyanın birləşdiyi, İslam və xristian sivilizasiyaları arasında, mühüm nəqliyyat-kommunikasiya dəhlizlərinin kəsişmə nöqtəsində, geosiyasi cəhətdən əhəmiyyətli zonada yerləşən və zəngin karbohidrogen resursları olan, Qafqazın ən böyük potensiala malik ölkəsi - Azərbaycan bu üstünlükləri ilə daim diqqət mərkəzində olub. Nəinki yalnız qonşu ölkələr, hətta dünyanın böyük dövlətləri də Azərbaycanın yerləşdiyi bu regionda öz mövqelərini möhkəmlətməyə çalışmışdır və hal-hazırda da bu proses davam edir.

"Böyük Ermənistan" yaratmaq xülyası ilə yaşayan erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı apardığı soyqırımı və təcavüz siyasətinin iki yüz ildən artıq tarixi var. Bu mənfur siyasətin məqsədi azərbaycanlıları qədim torpaqlarından sıxışdırıb çıxarmaq, bu ərazilərdə erməni ideoloqlarının uydurduğu "dənizdən-dənizə Ermənistan" dövləti qurmaqdır. Bu məqsədlə mərhələlərlə həyata keçirilən terror və soyqırımı siyasətinin qanlı fəsadları əsrlər boyu bu vandalizmin qurbanı olmuş Azərbaycan xalqının qan yaddaşında dərin izlər buraxmışdır.

XIX əsrin əvvəllərində Rusiya və İran imperiyaları arasında Güllüstan (1813) və Türkmənçay (1828) müqavilələrinin imzalanmasına qədər olan dövrdə Azərbaycan ərazisində dövlət idarəçiliyi qurumları xanlıqlar olmuşdur. 1804-1813, 1826-1828-ci illərdə Rusiya-İran müharibələrinin gedişində və sonralar ermənilərin İran və Türkiyədən Qafqaza, o cümlədən Qarabağa köçürülməsi nəticəsində burada onların sayı süni şəkildə artırılmışdır. 1826-1828-ci illərdə İrandan Qafqaza, o cümlədən Qarabağa on minlərlə erməni ailəsi köçürülmüşdür. Türkmənçay müqaviləsinin şərtləri mənasız olaraq ermənilərin İrandan köçməsinə şərait yaradırdı ki, bu da onların Qafqazda, o cümlədən Naxçıvan, Qarabağ, İrəvan mahallərində sərbəst şəkildə məskunlaşmasına imkan yaratdı. Rusiya imperiyası ilə Osmanlı dövləti arasında aparılan 1828-1829-cu illər müharibəsinin sonunda Ədirnə sülh müqaviləsi bağlandı. Türkmənçay müqaviləsinə görə 40 000 erməninin, Ədirnə müqaviləsinə görə isə, 90 000 erməninin İran və Anadoludan İrəvan və Naxçıvan bölgələrinə köçürülməsi razılaşdırılmışdı və bununla da ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına kütləvi yerləşdirilməsi əzəli Azərbaycan torpaqlarının erməniləşdirilməsi və yerli əhalinin sıxışdırılması prosesinə başlandı. Bu ərazilərin köklü sakinləri olmayan ermənilər həmin torpaqlarda məskunlaşdıqdan sonra Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları irəli sürmüşlər.

Çarizmin apardığı işğalçı müharibələr nəticəsində XIX əsrin 20-30-cu illərindən etibarən Cənubi Qafqaza köçürülərək yerləşdirilmiş ermənilər bir müddət sonra silahlı dəstələrini yaradaraq azərbaycanlıları təhdid etməyə, böhranlı anlarda onlara qarşı kütləvi qırğınlar həyata keçirməyə başladılar. XIX əsrin sonlarında, XX əsrin əvvəllərində, xüsusən 1905-1907-ci, 1915-1920-ci illərdə Bakıda, bölgələrdə dinc azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən qətlialmlar ermənilərin çirkin və məkrli niyyətlərini reallaşdırmaq üçün başladığı soyqırımı, eyni zamanda, Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları siyasətinin ilkin

mərhələləri idi. 1918-ci ildə Cənubi Qafqazda heç bir zaman olmayan Ermənistan adlı bir dövlət elan edildi. Azərbaycanlılara qarşı terror və soyqırımı Ermənistanda dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırıldı. 1920-ci ildə Azərbaycan və Ermənistan bolşevik Rusiyası tərəfindən işğal edilmiş sovetləşdirildikdən sonra da ermənilərin azərbaycanlılara məxsus torpaqlara yerləşdirilməsi, onların sıxışdırılması, Azərbaycan ərazilərinin Ermənistanla verilməsi siyasəti davam etdirildi. Qərbi Zəngəzur, Qazax qəzasının dağlıq hissəsi və Naxçıvanın bəzi kəndləri Ermənistanla verilməsi və nəticədə Azərbaycanın təxminən 20.000 kvadrat km-dən artıq ərazisi Ermənistan Respublikasının tərkibinə qatıldı. 1923-cü il iyulun 7-də isə Azərbaycan SSR-i-nin dağılmasından sonra yenidən təkrar olundu.

1987-ci ilin sonlarında Ermənistan SSR-in Qafan rayonunda azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarından qəddarlıqla deportasiya prosesi başlamışdır. 1988-1989-cu illərdə Ermənistanın müxtəlif şəhər və rayonlarında yaşayan azərbaycanlılar da eyni aqibətlə üzləşdilər.

1988-ci ilin fevral hadisələrindən sonra keçmiş "DQMV"-nin separatçı-terrorçu qruplaşmaları və Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın tarixi torpaqlarının ələ keçirilməsi məqsədlərini həyata keçirməyə başladılar. 1989-cu il dekabrın 1-də Ermənistan SSR Ali Soveti "Ermənistan SSR-in və Dağlıq Qarabağın birləşməsi haqqında" qərar qəbul etdi. Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları təkcə

vaxta qədər Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Respublikasının 20 faiz ərazisi - Xankəndi şəhəri, Xocalı, Şuşa, Laçın, Xocavənd, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan rayonları, həmçinin Tərtər rayonunun 13, Qazax rayonunun 7, Naxçıvanın Sədərək rayonunun isə 1 kəndi Ermənistan ordusu tərəfindən işğal olunmuşdu. Ermənistanın təcavüzü nəticəsində 1 milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb, 20 min nəfərdən çox azərbaycanlı hərbi əməliyyatlar dövründə öldürülmüşdür.

2016-cı ilin aprel və 2020-ci ilin iyul ayında Ermənistan yenə hərbi təxribata əl ataraq qoşunların təmas xətti boyunca əhalinin sıx məskunlaşdığı ərazilərə, o cümlədən məktəblərə, xəstəxanalara və ibadət yerlərinə atəş zərbələri endirdi. Ermənistanın təcavüzkar, hücum xarakterli hərbi doktrina və milli təhlükəsizlik strategiyası qəbul etməsi, Ermənistanda Azərbaycana qarşı hərbi əməliyyatlarda iştirak edəcək mülki vətəndaşlardan ibarət silahlandırılmış mülki könüllülər dəstələrinin yaradılması, Ermənistanın müdafiə nazirinin "yeni ərazilər üzərində yeni müharibəyə" çağırışı, bu ölkənin rəsmi şəxslərinin Azərbaycanın böyük şəhərlərinə və mühüm mülki infrastrukturuna zərbə endirmək hədəfləri, Ermənistanın müxtəlif ölkələrdən muzdlular və terrorçular cəlb etməsi, külli miqdarda silahlar tədarük etməsi və s. Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni müharibəyə hazırlaşdığını açıq şəkildə nümayiş etdirdi. Lakin təəssüf ki, Ermənistanın ardıcıl təxribatları və yeni müharibə planlarına son qoyulması üçün dünya birliyi tərəfindən heç bir praktiki addım atılmadı. Bundan daha da ürəkənlən Ermənistan 2020-ci il sentyabrın 27-də bir neçə istiqamətdən Azərbaycan Ordusunun mövqelərinə doğru hücumla keçdi, ağır artilleriyadan istifadə edərək yaşayış məntəqələrinə şiddətli atəş zərbələri endirdi. Ermənistanın növbəti hərbi təcavüz cəhdinə cavab olaraq Azərbaycan Ordusu əks-həmlə əməliyyatına başladı və 44 gün davam edən Vətən müharibəsi nəticəsində Ermənistan ordusunu məhv etməyə, onu diz çökdürməyə, işğala məruz qalmış əraziləri azad etməyə nail oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən icra edilmiş "Dəmir Yumruq" əməliyyatı və Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirləri Azərbaycan xalqının tarixinə qızıl həflərlə yazıldı, işğalçılıq, nasizmin şöhrətləndirilməsini dövlət siyasətinə çevirən Ermənistanın təslim olması ilə nəticələndi.

Azərbaycan böyük Zəfəri 44+1 günə təmin etdi. 45 günlük döyüşlər nəticəsində SSRİ-dən qalma terror, qarşıdurma ocağı söndürüldü. Sovetlərin kökünü qərbi azərbaycanlıların Ermənistandan qovulması, Qarabağın işğalı ilə başlamışdı. Tam qələbə isə kommunist imperiyasının Azərbaycanda köklərini birləşdirən kəsilməsi ilə başa çatdı. Bu gün Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi yaşayır, bundan sonra müzəffər xalq və qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq.

Bu gün Azərbaycan Ordusu qarşısında respublikanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü və dövlətçiliyini müdafiəsini ayıq-sayıq qorumaq vəzifəsi durur. Hər bir hərbi qulluqçu dərk etməlidir ki, o öz vəzifə borcunu vicdanla yerinə yetirməklə, döyüş və ictimai-siyasi hazırlıq dərslərində, təlimlərdə hərbi biliklərə dərinlən yiyələnməklə, mənəvi-psixoloji və fiziki hazırlığını artırmaqla, intizamlı olmaqla Azərbaycan Ordusunun qüdrətini daha da artıraraq Azərbaycan xalqının əzəli torpaqlarında sülh şəraitində yaşamasını təmin edəcəkdir.

İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsi

Mövzu: Erməni terrorizmi və separatizmi. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü

can SSR Kommunist Partiyası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi "İnzibati mərkəzi Xankəndi olmaqla, Dağlıq Qarabağda Muxtar Vilayətin yaradılması haqqında" qərar qəbul etdi. Xüsusən qeyd olunmalıdır ki, Ermənistan SSR-in sərhədləri daxilində kompakt şəkildə yaşayan 300.000-dən artıq azərbaycanlıya hər hansı formada muxtariyyət hüququnun təqdim edilməsindən imtina edildi.

Azərbaycan xalqı sovet imperiyasının tərkibində də terrora, kütləvi qırğınlara, deportasiyalara məruz qalmışdır. SSRİ Nazirlər Sovetinin "Ermənistan SSR-dən kolxozçuların və başqa azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında" qərarı ilə 1948-1953-cü illərdə 150 min azərbaycanlı ilk baxışda görünməyən soyqırımı - deportasiyaya məruz qalmış, öz tarixi vətəninə zorla köçürülərək Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşdirilmişdir. Bu illərdə həyata keçirilən azərbaycanlıların növbəti deportasiyası zamanı ermənilərin xüsusilə diqqət mərkəzində saxladığı məsələ iqtisadi, sosial və mənəvi cəhətdə güclü, strateji əhəmiyyətli azərbaycanlı yaşayış məntəqələrinin boşaldılması idi. Bu səbəbdən ilk mərhələdə İrəvan şəhəri yaxınlığındakı yaşayış məntəqələri azərbaycanlılardan təmizlənmiş, sonra isə rayon mərkəzləri, ətraf kənd və qəsəbələr əhalisi köçürülmüşdür. Deportasiya tədbirləri ümumilikdə Ermənistanın 22 rayonunu əhatə etmiş və azərbaycanlıların yaşadığı ərazilərdə həyata keçirilmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycan yaşayış məntəqələrinin adlarını dəyişdirilməsi, təhsil və mədəniyyət ocaqlarının bağlanması, rayonların birləşdirilməsi əməliyyatı həyata keçirilmişdir. 1921-1988-ci illərdə Ermənistanda yüzlərlə türk mənşəli yaşayış məskəninin adı dəyişdirilmişdir.

XX əsrin axırlarında erməni separatçılığı. Ermənistan-Azərbaycan münafiqəsinin yaranma tarixi

1980-ci illərin sonlarında Ermənistanın Azərbaycanın tarixi torpaqlarına açıq formada ərazi iddiaları və etnik zəmində təxribatları, terror əməlləri ilə başlamış bu münafiqə Azərbaycanı qarşı hərbi təcavüzə nəticələndirib. Sovet İttifaqı rəhbərliyində təmsil olunan ermənilər, Ermənistan SSR-in rəhbərliyi və xaricdəki erməni diasporu SSRİ-nin mərkəzi hakimiyyətinin zəifləməsindən istifadə edərək Azərbaycan SSR-in tərkibində 1923-cü ildə yaradılmış keçmiş "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti"-nin (DQMV-nin) ayrılaraq Ermənistan SSR-ə birləşdirilməsi üçün məqsədyönlü hərəkət keçdilər. Bununla, 1917-ci ilin fevralında çar hökumətinin yixılması nəticəsində meydana gələn tarixi şəraitə bənzər vəziyyət

millətçi qruplar tərəfindən deyil, həm də Ermənistanın hakimiyyət strukturları tərəfindən irəli sürülürdü. Həmin dövrdə Azərbaycan siyasi elitasının fəaliyyətsizliyi, respublikada siyasi liderin olmaması vəziyyəti daha da çətinləşdirirdi. Proseslərin gedişini hərtərəfli təhlil etməyi bacaran, məsələlərin həlli üçün xalqın iradəsini, prinsipial mövqeyini görən, əhalini vahid məqsəd uğrunda səfərbər edə bilən uzaqgörən şəxsiyyət, görkəmli dövlət xadimi, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev bu dövrdə məcburi istefada idi. Onun siyasətdən uzaqlaşdırılması münafiqənin ermənilərin istəyini uyğun olaraq daha da dərinləşməsinə bilavasitə təsir göstərdi.

1991-ci ilin sonlarına qədər açıq şəkildə ərazi iddiaları səsləndirən Ermənistan Azərbaycana qarşı müharibə elan etmədən hərbi əməliyyatlara başlamaqla münafiqə yeni "qaynar mərhələ"yə keçdi. Hərbi kampaniya dövründə Ermənistan silahlı qüvvələri hərbi və mülki şəxslər arasında heç bir fərq qoymadan işğal etdikləri rayon və şəhərlərdə dinc azərbaycanlı əhalini amansızlıqla qətlə yetirib. Azərbaycanlılar etnik təmizləməyə və soyqırımına məruz qalıblar. Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi Əsgərin Meşəli kəndində, Şuşanın Malibəyli və Quşçular kəndlərində, Xocavəndin Qaradağlı və Edilli kəndlərində, Xocalı şəhərində, Kəlbəcərin Ağdaban kəndində və digər yerlərdə dinc əhalinin amansız şəkildə sistemlik və kütləvi qırğını, soyqırımını törətməklə, keçmiş "Dağlıq Qarabağ"da yaşayan azərbaycanlı mülki əhalinin bir hissəsini fiziki cəhətdən məhv etmək, qalan hissəsinin isə müqavimət əzmini qırıb regionu onlardan təmizləmək məqsədi güdüdü.

1993-cü ildə Ermənistanın şiddətlənən hərbi təcavüzü, eyni zamanda, Azərbaycanda yaranmış vətəndaş müharibəsi təhlükəsi, hərə-mərclik, iqtisadi böhran, dövlət institutlarının iflic olması ölkəni məhv olmaq təhlükəsi ilə üzbuüz qoymuşdu. Məhz bu kritik anda Azərbaycan xalqı öz qurtuluşunu dahi oğlu, müdrik dövlət xadimi Ulu Öndər Heydər Əliyevdə gördü və ölkənin gələcək taleyini ona etibar etdi. Ermənistan işğalçılarına qarşı mübarizədə Azərbaycanın hərbi-iqtisadi və insan qüvvələrinin səfərbər edilməsinə böyük ehtiyac var idi. Bu məqsədlə Ulu Öndər Heydər Əliyev noyabrın 2-də televiziya və radio ilə xalqa müraciət etdi, ciddi hərbi-təşkilatı tədbirlər həyata keçirildi. Bunun nəticəsində Azərbaycan xalqının işğalçılara qarşı ədalətli mübarizəsində dönüş yaratmaq mümkün oldu. Azərbaycanın müharibədə dönüş yaratmaq, işğal olunmuş Vətən torpaqlarını azad etmək sahəsində əldə etdiyi uğurlar nəinki Ermənistanı, həmçinin onu müdafiə edən qüvvələri də ciddi təşvişə saldı. Azərbaycanın düşmən üzərində hərbi uğurları sayəsində 1994-cü ildə atəşkəsə nail olundu. Bu

Tarix yazan oğullar

Ruhu səmamızın keşiyindədir

Ölümü ilə ölümsüzlüyə qovuşan, canından keçərək, torpağı Vətən edən oğullardan biri də ordumuzun şəhid giziri Nəcməddin Natiq oğlu Quliyevdir. O, 21 dekabr 1998-ci ildə Cəlilabad rayonunun Çünzəli kəndində doğulub. Doğma Çünzəli kəndində böyüyüb boya-başa çatan Nəcməddin cəsurluğu, qorxmazlığı, vətənpərvərliyi ilə hər kəs tərəfindən sevilən və seçilən bir gənc olub. Elinə, obasına çox bağlı idi Nəcməddin. Kəndə gələndə sakinlərlə söhbət edər, onların qayğıları ilə maraqlanırdı. Ən böyük arzusu da kənd yolunu təmir etməkdir.

O, 2017-ci ilin yanvarından 2018-ci ilin iyul ayına qədər Əlahiddə Umumqoşun Ordunun bölmələrindən birində həqiqi hərbi xidmət keçir. 2020-ci ilin iyununda Azərbaycan Ordusu sıralarına geri döndürülən Nəcməddin müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kimi "kiçik çavuş" rütbəsində Bakı qarnizonunda yerləşən "N" hərbi hissəsində xidmətə başlayır. 44 günlük Vətən müharibəsinə də buradan yollarını. Nəcməddin döyüş təcrübəsini də 44 günlük Vətən müharibəsində qazanır. 27 sentyabr 2020-ci il tarixi onun da yaddaşında dərin, qanlı izlər salır. Ən yaxın silahdaşları, dostları 44 günlük Vətən müharibəsində - xalqımızın haqq savaşında şəhid olurlar. Nəcməddin bu ağır itkilərdən sarsılmağa, Böyük Qələbəmizlə qürurlanırdı. Füzuli, Cəbrayıl, Xocavənd istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə fəal iştirak edir. Komandirlərinin verdiyi döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirir. Azərbaycan Respublikası Pre-

zidentinin müvafiq Sərəncamı ilə Nəcməddin Nadir oğlu Quliyev "Füzulinin azad olunmasına görə" medalına layiq görülür. Xalqımızın Vətən müharibəsində qazandığı Zəfər onu hərbi xidmətə daha da həvəsləndirir.

Nəcməddin müharibədən sonra sənədlərini "Gizir hazırlığı kursu"na təqdim edir və qəbul olunur. Kursu müvəffəqiyyətlə başa vurub xidmət etdiyi "N" hərbi hissəsinin zenit-raket artilleriya batareyasında taqım komandiri təyin edilir. Ötən ilin 19-20 sentyabrında ordumuzun keçirdiyi uğurlu əməliyyat tədbirləri zamanı gizir Nəcməddin Quliyev komandiri olduğu heyətlə döyüş gedən ərazilərdə bölmələrimizin hava hücumundan müdafiəsinə təşkil edənərin sırasında əzmlə dayanır. O da döyüş yoldaşları ilə birlikdə qanunsuz erməni hərbi dəstələrinin, separatçıların məhv edilməsində hünər göstərərək, komandirlərinin tapşırıqlarını qətiyyətlə yerinə yetirir. Möhkəm iradəsi, qorxmazlığı ilə həmişə seçilən Nəcməddin Azərbaycanın suverenliyi,

ərazi bütövlüyü uğrunda gedən əməliyyat tədbirləri zamanı şəhidlik zirvəsinə yüksəlir. Sentyabrın 23-də doğulub boya-başa çatdığı doğma kəndi Çünzəlidə torpağa tapşırılır. Ölümündən sonra şəhidin ən böyük arzusu həyata keçir. Kəndə yeni yol çəkilir...

Ruhu səmamızın keşiyində olan Nəcməddin Vətəni Azərbaycana, doğma yurduna, ata-anasına qeyrətli, namuslu, əsl oğul oldu. Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda canından keçərək, düşmənin son tör-töküntülərinin də məhv edilməsində igidlik, fədakarlıq nümunələri göstərdi. Adını şanlı döyüş tariximizə qürurla yazdı Nəcməddin.

Şəhid gizirin atası Natiq Quliyevin dediklərindən: "Onun şəxsi keyfiyyətləri yüksək idi. Ataya, anaya, böyüklərə hörmət şəxsi keyfiyyətlərində cəmlənmişdi. Dostluğa olduqca sədaqətli idi. Döyüşü yoldaşlarına əsl silahdaş olub. Son damla qanına dek döyüşüb. Hərbi sənətinə böyük marağı var idi. Seçdiyi ixtisas üzrə artıq peşəkarlaşmışdı. Həmişə təlimlərdə olurdu. Deyirdi

ki, təlimlər döyüş hazırlığının artırılmasında böyük rol oynayır. Mən Nəcməddinlə qürur duyuram. O, təkcə biz valideynlərimə deyil, yaşadığı kəndə, elinə, obasına başucalığı gətirdi, şan-şöhrət qazandırdı. Bir ata kimi fəxr edirəm ki, Azərbaycanın suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün tam bərpa olunması zamanı oğlum şəhid gizir Nəcməddin Quliyev də canından keçərək, tarixi torpaqlarımızdan düşməni qovub. Bu gün Nəcməddini təkcə Cəlilabad camaatı deyil, bütün Azərbaycan xalqı tanıyır, onunla qürur duyur".

Anası Gülzar Quliyeva bildirdi ki, Nəcməddinin orta məktəb illərindən hərbi formaya marağı olub. "Deyirdi ki, hərbi olacaq. Vətənimizin keşiyində dayanacaq. Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşlər başlayarsa, o da iştirak edəcək. Atalar sözü var; niyyətin hara, mənzilin də ora. Nəcməddin çətin və şərəfli bir yol seçdi. Onu bu yoldan heç kim döndərə bilmədi. O, Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda yalnız "İrəli" dedi. Övladının döyüşlərdə göstərdiyi igidliklərdən fəxrle danışırım. Şəhid Nəcməddinin anası adını qürurla daşıyıram. Allah bütün şəhid analarına səbir versin".

Deyir, igid ölür, adı qalar. Nəcməddinin ruhu Vətən göylərində, adı qəlbimizdədir. Onun əziz xatirəsi daim yad olunacaq, göstərdiyi şücaətlər dastanlara dönüb, ellərdə dolacaq.

Lalə HÜSEYNOVA,
foto çavuş

Namiq PƏNAHOVUNDUR
"Azərbaycan Ordusu"

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Britaniya Müdafiə Nazirliyi: 40 minə yaxın ukraynalı hərbiçiyə təlim keçirilib

Böyük Britaniya və onun müttəfiqləri 38 mindən çox ukraynalı hərbiçiyə təlim keçib.

Bu barədə Britaniya Müdafiə Nazirliyi X sosial şəbəkədəki hesabında məlumat yayıb.

Bildirilib ki, 34 mindən çox hərbiçiyə hazırlığı proqramını başa vurub, daha 4 min nəfər isə həkim, istehkamçı və dəniz piyadalarının hazırlanması üzrə xüsusi kurslardan keçib.

Bundan əvvəl Böyük Britaniyanın Müdafiə Nazirliyi Kiyevə silah tədarükü üçün Beynəlxalq Dəstək Fondundan maliyyələşmə üçün müraciətlərin qəbulunun üçüncü raundunun tezliklə başladığını elan edib.

Pentaqon: NATO Rusiya ilə münasibətə can atmır

Şimali Atlantika Alyansı (NATO) Rusiyaya özünümüdafiəyə hazır olduğunu sübut etməyə çalışır, amma onunla silahlı münaqişəyə can atmır.

Bu bəyanatla ABŞ-ın müdafiə nazirinin beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri üzrə köməkçisi Selest Uollander çıxış edib.

NATO-nun Rusiya ilə birbaşa qarşıdurma getmədən Qara dənizdə təhlükəsizliyi necə yaxşılaşdıracağı planlaşdırıldığı ilə bağlı sualı cavablandıraraq S.Uollander deyib ki, aliyans buna Madrid və Vilnüs sammitlərindən sonra liderlərin qərar və göstərişlərinə əməl etməklə nail olmaq niyyətindədir. NATO ölkələri Vilnüsde alyansın şərq cinahında 300 min əsgər yerləşdirmək planını təsdiqləyib.

"Söhbət müdafiə imkanlarından gedir. Onlar NATO-nun özünü müdafiə edə biləcəyini nümayiş etdirmək üçün nəzərdə tutulub. Məqsəd çəkindirməkdir, Rusiya ilə müharibəyə təhrik etməkdir", - deyərək Pentaqon rəhbərinin köməkçisi bildirib.

Husilər Ədən körfəzində ABŞ-a məxsus gəmilərə qarşı hərbi əməliyyat elan ediblər

Yəmənin "Ənsar Allah" hərəkatından olan husi üsyançıları Ədən körfəzi və Bab əl-Məndəb boğazında ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələrinə məxsus gəmilərə qarşı hərbi əməliyyat elan ediblər.

Bu barədə hərəkatın hərbi nümayəndəsi Yəhya Səriyanın teleqram kanalında yayımladığı bəyanatda deyilir.

"Ədən körfəzi və Bab əl-Məndəb boğazında ABŞ-ın bir neçə esminesi və döyüş gəmisi ilə toqquşma baş verib. Bu gəmilər ABŞ-ın iki ticarət gəmisi ni mühafizə edirdi. Əməliyyat nəticəsində ABŞ-ın hərbi və iki ticarət gəmisi birbaşa vurulub və geri çəkilməyə məcbur edildi", - deyərək vurğulayıb.

Məlumatla görə, iki saatdan çox davam edən toqquşmada husilər bir neçə ballistik raketdən istifadə edib.

ABŞ Rusiyadan asılılığını azaltmaq üçün zənginləşdirilmiş uranın istehsalını artıracaq

ABŞ Energetika Nazirliyi Rusiyadan tədarük asılılığını azaltmaq üçün aşağı zənginləşdirilmiş uranın istehsalını artırmağı planlaşdırır.

Bu barədə nazirliyin nümayəndəsi Yaponiyanın "Yomiuri" qəzetinə müsahibəsində bildirib.

Onun sözlərinə görə, Birləşmiş Ştatlar Böyük Britaniya, Kanada, Fransa və Yaponiya ilə sıx əməkdaşlıq edərək Rusiyadan idxala imtina etməyə imkan verəcək bu yanacaq növü üçün yeni təchizat zəncirləri şəbəkəsi yaratmağa hazırlaşır. Bildirib ki, bu məqsədlər üçün Amerikanın özəl podratçıların potensialının artırılmasını nəzərdə tutan müvafiq layihəyə texminən 2,2 milyard dollar ayrılması planlaşdırılır.

AZƏRTAC-ın
materialları əsasında

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin ölkəmizə mina xəritələrinin təqdim olunması niyyəti barədə 2024-cü il 25 yanvar tarixli bəyanatını qeydə alıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin heç bir fərq qoymadan, kütləvi və məqsədyönlü şəkildə minalanması postmünaqişə dövründə aparılan genişmiqyaslı bərpaturuculuq işlərinə, bu ərazilərdə fəaliyyət göstərən mülki əhaliyə, habelə məcburi köçkünlərin geri qayıtmasına və öz yerlərində dinc yaşamasına çətinlik törədən əsas təhdidlərdəndir. Ermənistanın bu fəaliyyəti müharibə cinayəti olmaqla yanaşı, beynəlxalq humanitar hüququn və Ermənistanın üzərinə götürdüyü öhdəliklərin ciddi pozuntusudur.

Azərbaycan tərəfi həm 2020-ci il Vətən müharibəsindən əvvəl, həm də

XİN: Azərbaycan minalanmış bütün ərazilərin dəqiq xəritələrinin Ermənistan tərəfindən təqdim olunmasını gözləyir

postmünaqişə dövründə Ermənistan tərəfindən minalanmış ərazilərin təqdim olunmasını dəfələrlə tələb edib.

2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasından sonra əvvəlcə, ümumiyyətlə, mina xəritələrinin olmasını inkar edən Ermənistanın daha sonradan beynəlxalq təzyiqlə nəticəsində təqdim etdiyi kiçik qisim minalanmış ərazilərinin etibarlılığının yalnız 25 faiz təşkil etdiyi məlumdur. Təqdim edilmiş bu xəritələrin yarırsız və natamam olduğu, real vəziyyəti əks etdirmədiyi dəfələrlə tərəflərdən bildirilib. Bu xəritələrdə ərazilərimizdə gəy 400 min minala basdırıldığı qeyd edilsə də, realda minaların sayının 1 milyondan artıq olduğu faktı mövcuddur.

Eyni zamanda, qeyd edək ki, son illərdə mina

partlayışlarının 55 faizindən çoxu Ermənistan tərəfindən təhvil verilən xəritələrdən kənar ərazilərdə baş verib. Xatırladıq ki, 2020-ci il Vətən müharibəsinin başa çatmasından etibarən bu günədək 342 nəfər vətəndaşımız minala partlayışından zərər çəkib, onlardan 3-ü jurnalist olmaqla, 65 nəfər həyatını itirib. Həlak olan 65 nəfərdən 50 nəfəri mülki şəxsdir.

2020-ci ildən sonra da Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində və bu ərazilərin perimetrleri boyunca Ermənistan tərəfindən bu ölkə istehsalı olan yeni minaların yerləşdirildiyi faktı mövcuddur ki, burada da 500 mindən artıq minala basdırıldığı məlumdur. Bu, eyni zamanda, son onilliklərdə Ermənistan tərəfindən gəy minaların istehsal və ixrac edilmədiyi barədə bəyanatların heç bir əsasının olmadığını göstərib.

partlayışlarının 55 faizindən çoxu Ermənistan tərəfindən təhvil verilən xəritələrdən kənar ərazilərdə baş verib. Xatırladıq ki, 2020-ci il Vətən müharibəsinin başa çatmasından etibarən bu günədək 342 nəfər vətəndaşımız minala partlayışından zərər çəkib, onlardan 3-ü jurnalist olmaqla, 65 nəfər həyatını itirib. Həlak olan 65 nəfərdən 50 nəfəri mülki şəxsdir.

Ermənistan tərəfinin bu açıqlaması sözügedən ölkənin niyyətinin humanitar prosesə töhfə vermək olmadığını göstərir və bu addım etimad quruculuğu tədbiri kimi qiymətləndirilə bilməz. Azərbaycan tərəfi bu günə qədər ölkəmizə tam şəkildə təqdim edilməyən minalanmış bütün ərazilərin dəqiq xəritələrinin Ermənistan tərəfindən təqdim olunmasını gözləyir.

Bununla yanaşı, son 30 il ərzində itkin düşmüş 4000-ə yaxın azərbaycanlıların aqibəti, habelə azərbaycanlıların dəfn olunduqları kütləvi məzarlıqların yerləri barədə Ermənistan tərəfindən məlumatların təqdim edilməsi məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər görülməlidir.

